

1- Birincisi: Ehl-i dalalet, ehl-i ilmi; ilmi vasıta-i cer etmekle ittiham ediyorlar.

İkinci Mektup

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ وَ إِنَّ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ

(O mezkûr ve malûm talebesinin hediyesine karşı cevaptan bir parçadır.)

Sâlisen: Bana bir hediye gönderdin. Gayet ehemmiyetli bir kaidemi bozmak istersin. Ben demiyorum ki “Kardeşim ve biraderzadem olan Abdülmecid ve Abdurrahman’dan kabul etmediğim gibi senden de kabul etmem.” Çünkü sen, onlardan daha ileri ve ruhuma daha yakın olduğundan herkesin hediyesi reddedilse seninki bir defaya mahsus olmak üzere reddedilmez. Fakat bu münasebetle o kaidemin sırrını söyleyeceğim. Şöyle ki:

Eski Said minnet almazdı. Minnetin altına girmektense ölümü tercih ederdi. Çok zahmet ve meşakkat çektiği halde kaidesini bozmadı. Eski Said’in senin bu bîçare kardeşine irsiyet kalan şu hasleti ise tezehhüd ve sun’î bir istiğna değil belki dört beş ciddi esbaba istinad eder.

Bu parça, Bediüzzaman Said Nursî’nin zahiren küçük görünen bir mesele üzerinden çok büyük bir prensibi ortaya koyduğu bir metindir.

Mesele sadece “hediyeye almak” değildir; mesele izzet, ihlas, tevekkül ve davanın temiz kalmasıdır. Burada bir âlimin dünyaya karşı duruşunu ve hakikate karşı sadakatini görürüz.

Eski Said minnet almazdı. Minnetin altına girmektense ölümü tercih ederdi. Çok zahmet ve meşakkat çektiği halde kaidesini bozmadı. Eski Said’in senin bu bîçare kardeşine irsiyet kalan şu hasleti ise tezehhüd ve sun’î bir istiğna değil belki dört beş ciddi esbaba istinad eder.

Bediüzzaman'ın "almamak" tavrı, bir gurur gösterisi değil; bilakis bir kulluk şuurudur. Çünkü minnet, insanı görünmeyen zincirlerle bağlar. Bir lokma ekmek bazen bir insanın hürriyetini satın alır. O ise bunu sezmiş ve daha baştan kapıyı kapatmıştır.

"Ölümü tercih ederim ama minnet altına girmem" sözü, bir abartı değil; izzetin tarifidir. Çünkü hak yolunda yürüyen bir insanın en büyük sermayesi, kimseye eğilmemesidir.

Birincisi: Ehl-i dalalet, ehl-i ilmi; ilmi vasıta-i cer etmekle ittiham ediyorlar. "İlmi ve dini kendilerine medar-ı maişet yapıyorlar." deyip insafsızcasına onlara hücum ediyorlar. Bunları fiilen tekzip lâzımdır.

Her dönemde ehl-i dalaletin bir ithamı var: "Din adamları ilmi geçim vasıtası yapıyor." İşte Bediüzzaman bu ithamı fiilen çürütmek istiyor. Sadece sözle değil, hayatıyla cevap veriyor.

Eğer bir âlim, insanlardan menfaat kabul ederse; hak sözü söylediğinde "acaba menfaat için mi konuşuyor?" şüphesi doğar. Ama hiçbir şey almayan birinin sözü, doğrudan kalbe iner. Çünkü arkasında hiçbir dünyevî hesap yoktur.

Fiilî Tekzip: Sözle Değil, Hayatla Cevap

Bu ithama verilecek en güçlü cevap tartışma değil, yaşayıştır. Bediüzzaman'ın yaptığı tam olarak budur: "Ben almıyorum" diyerek değil, gerçekten hiçbir şey almadan yaşayarak cevap verir. Böylece ithamı kökünden çürütür. Çünkü alınmayan bir menfaat, isnat edilen suçu boşa çıkarır.

Bu, sadece bir tercih değil; bilinçli bir müdafaadır. Hakikatin üzerindeki gölgeyi kaldırmak için kendi nefsinden fedakârlık etmektir.

Şüphenin Kaynağı: Menfaat İhtimali

İnsan zihni böyledir: Eğer ortada bir menfaat ihtimali varsa, sözün samimiyeti sorgulanır. Bir âlim hakikati söylese bile, dinleyen şöyle düşünür: "Acaba bunu bir kazanç için mi söylüyor?"

İşte bu küçük ihtimal bile sözün tesirini kırar. Hakikat, gölgelenir. Çünkü kalp, menfaat kokusu aldığı yerde tam teslim olmaz.

İhlâsın Şartı: Bağımsızlık

Hiçbir şey almayan bir insanın sözü ise bambaşkadır. Çünkü ortada hiçbir dünyevî bağ yoktur. Ne beklenti vardır ne hesap. Böyle bir söz, doğrudan kalbe iner.

Bu yüzden istiğna, sadece şahsî bir zühd değil; tebliğin tesirini artıran bir anahtardır. İhlâs,

ancak bağımsızlıkla tam görünür hâle gelir.

Netice: Temiz Bir Davet, Şüphesiz Bir Söz

Bediüzzaman'ın tavrı, bir şahsî titizlikten öte; davetin selâmeti içindir. Çünkü hakikat ne kadar parlak olursa olsun, onu taşıyanın hâli bulanıksa ışık kırılır.

O ise ışığı korumak için kendini geri çeker. Ve böylece söz değil, hayat konuşur.

İkazlar:

1- Sözle Değil, Hâlinle Konuşacaksın

Ey nefsim ve bu yolda yürüyen kardeşim... Ehl-i dalalet sana dil uzatacak senin üzerinden Ehl-i İslam'a saldıracak. Sen bunları gördüğün halde hala küçük menfaatlerin hatırı için onlara koz vermeye devam mı edeceksin?

Bu ithamlar, çoğu zaman sözle değil hâl ile susturulur. Sen kendini anlatmaya değil, kendini ispat etmeye mecbursun.

Nasıl mı? Hayatınla, tavrınla, duruşunla. Çünkü sen sadece kendini değil, temsil ettiğin davayı da taşıyorsun. Bir hatan, hakikate mal edilir. Bu yüzden adımlarını ölçerek atacaksın.

2- İstiğna ile Cevap Vereceksin

Sana "ilmi geçim kapısı yaptın" diyorlar mı? O hâlde mümkün mertebe elini insanlardan çekeceksin. Herkes için bu aynı derecede olmayabilir; ama şunu unutma: Ne kadar bağımsızsan, o kadar tesirlisin.

Çünkü almayan insanın sözü ağırdır. Kimse ona "menfaat için konuşuyor" diyemez. İşte bu, fiilî bir cevaptır.

3- Alan dil, zamanla susmayı öğrenir.

Şunu açıkça söyleyelim: Bir lokma için eğilen, bir gün hakikati söylemekten de çekinir. Çünkü alışmıştır. Alan dil, zamanla susmayı öğrenir. Ama almayanın dili net olur. Çünkü kimseden korkmaz, kimseden bir şey beklemez. Sözü doğrudan çıkar, doğrudan kalbe iner.

Bu yol, menfaatle, hesapla yürünecek bir yol değil. Bu, can verilecek bir yol. Eğer bu davayı bir kazanç kapısına çevirirsen, belki dünyada kazanırsın ama hakikatte kaybedersin.

Kendine gel!